

**PILDE ȘI ISTORISIRI
PENTRU COPIII
CREȘTINI**

© Pentru ediția de față, Editura Areopag
(Traducere după originalul în limba rusă
Цветник, Editura Posrednik, Moscova,
1912)

I.S.B.N. 978-606-8451-41-1

Ilustrația copertei: Rodica Vieru
față: detaliu dintr-o ilustrație a poveștii
Doctorul doctorilor, de Danion Vasile (din
volumul *Povești religioase. Povestea
icoanei mele*, apărut la Editura Areopag,
București, 2014).

spate: detaliu dintr-o ilustrație a poveștii
Puterea iubirii, de Danion Vasile (volum în
curs de apariție la Editura Offline Times).

**PILDE ȘI
ISTORISIRI
PENTRU COPIII
CREȘTINI**

Traducere din limba rusă
de părintele Sava Marin

Ediție îngrijită de Angela Voicilă
Ediția a treia

Carte apărută cu binecuvântarea
Înalt Preasfințitului Arhiepiscop
Justinian Chira
al Episcopiei Maramureșului
și Sătmarului

Editura Areopag
București, 2016

Prefață

Pui de vipere, cum puteți să grațiți cele bune, odată ce sunteți răi? Căci din prisosul inimii grăiește gura. Omul cel bun din comoara lui cea bună scoate afară cele bune, pe când omul cel rău din comoara lui cea rea scoate afară cele rele. Vă spun vouă că pentru orice cuvânt deșert, pe care-l vor rosti, oamenii vor da socoteală în ziua judecății (Matei 12, 34-37).

În această carte, în afară de povestirile în care se descriu întâmplări adevărate, mai sunt adunate și istorioare, legende și povestiri care au fost scrise spre folosul oamenilor. Mulți oameni, și îndeosebi copiii, atunci când citesc o istorie, o povestire, sau un basm, întreabă înainte de toate: „Oare este adevărat ceea ce se descrie?” Și, adesea, dacă văd că ceea ce este descris nu se poate întâmpla, atunci își spun că e o închipuire fără rost și neadevărată.

Oamenii care gândesc astfel nu gândesc corect. Adevărul îl va afla nu acela care va ști numai ceea ce a fost, este și va fi, ci acela care va cunoaște ce trebuie să se întâmple după voia lui Dumnezeu. Va scrie adevărul nu acela care doar va povesti cum a fost, ce s-a întâmplat, ce a făcut unul sau altul, ci acela care va arăta faptele bune ale oamenilor, potrivite voii lui Dumnezeu și faptele rele, adică împotriva voii lui Dumnezeu.

Adevărul este o cale. Hristos a spus: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața”. Și, de aceea, adevărul îl știe nu acela care privește doar pământul de sub picioarele sale, ci acela care se călăuzește după soare în drumul său.

Toate scrierile sunt bune și folositoare nu atunci când doar înfățișează ceea ce a fost, ci când arată cum ar fi trebuit să fie; nu atunci când povestesc doar acțiunile omenești, ci când apreciază ceea ce este bun și arată ceea ce e rău, când indică oamenilor drumul îngust al voii lui Dumnezeu, care duce spre viață.

Pentru a arăta acest drum, nu este de ajuns doar descrierea a ceea ce se întâmplă în lume. Lumea se află în rele și ispite. Dacă vei prezenta lumea așa cum este, vei prezenta multă minciună, iar în cuvintele tale nu va fi adevăr. Pentru ca în descrierea ta să fie adevăr, trebuie să scrii nu ceea ce este, ci ceea ce ar trebui să fie, să descrii nu un adevăr oarecare, ci dreptatea împărăției lui Dumnezeu, care se apropie de noi, dar pe care încă nu o avem. Se întâmplă să fie munți de cărți în care se vorbește cu exactitate despre faptele trecute sau viitoare, însă aceste cărți sunt mincinoase, dacă cei care le-au scris nu știu ei înșiși ce este bine și ce este rău și nu prezintă acel unic drum, care îi duce pe oameni spre împărăția lui Dumnezeu. Dar se întâmplă ca povestirile, pildele, basmele, legendele în care sunt povestite fapte minunate care nu s-au întâmplat, să spună adevărul, prin aceea că ele redau fapte după voia lui Dumnezeu și arată în ce constă dreptatea împărăției lui Dumnezeu.

BUNICUL BĂTRÂN ȘI NEPOTUL

Bunicul era foarte bătrân: picioarele nu îi mai mergeau, ochii nu mai vedeau, urechile nu mai auzeau, dinți nu mai avea, iar când mânca, îi cădea înapoi mâncarea din gură. Fiul și nora au încetat să-l mai pună la masă și îi dădeau să mănânce după sobă. Odată, i-au adus mâncarea într-o ceașcă. El a vrut să o miște, dar a scăpat-o și a spart-o.

Nora a început să-l ocărăscă, pentru că el strica totul prin casă și spargea ceștile și i-a spus că de acum înainte îi va da să mănânce din troaca porcilor. Bătrânul doar a oftat și n-a zis nimic.

Odată, bărbatul cu soția sa stăteau și priveau cum fiul lor se juca pe podea cu niște scândurele. Tatăl l-a întrebat:

– Ce faci acolo, Mișa? Iar Mișa i-a răspuns:

– Fac o troacă; când tu și mama veți fi bătrâni, o să vă dau să mâncați din această troacă.

Bărbatul și femeia au privit unul la altul și au plâns. Lor li se făcuse rușine fiindcă l-au supărat pe bătrân. Și au în-

ceput de atunci să-l așeze la masă și să-l îngrijească.

ALEGEREA CRUCII

Un călător urca pe un munte abrupt. Era obosit și abia își mișca picioarele. S-a târât mult timp pe stâncile alunecoase ale muntelui și, în sfârșit, a atins culmea lui.

Din vârful, vedea câmpia întinsă, scaldată de razele soarelui care apunea. Călătorul, mișcat de această strălucire de seară a soarelui și de liniștea răspândită în jur, s-a așezat în genunchi și a început să citească rugăciunile de seară. Apoi s-a culcat pe iarba moale și parfumată și a dormit un somn lin. Și a avut un vis: i s-a arătat Dumnezeu. Călătorul L-a rugat pe Dumnezeu:

„Părinte! Nu te mânia pe mine că vreau să-ți mărturisesc o mare slăbiciune a sufletului meu. Eu știu că fiecare om muritor trebuie să-și poarte cu răbdare crucea sa. Dar, cum se știe, nu toate crucile au aceeași greutate. Crucea mea este prea grea pentru mine, puteri-

le mele nu-mi ajung să o port. Ai milă de mine și ușurează-mi-o, altfel ea mă va strivi”.

Așa L-a rugat el, nechibzuitul, pe Tatăl Ceresc. Deodată s-a iscat un vânt puternic, l-a luat pe călător și, cu o putere de nedescris, l-a adus în înălțimi. Și iată, călătorul s-a văzut într-o biserică mare, în care se aflau o mulțime de cruci diferite. Atunci a auzit un glas:

„Iată, aici, în fața ta, sunt adunate toate crucile de pe pământ. Alege-o pe oricare dintre ele; pe care vei dori să o iei, aceea va fi a ta.” A început călătorul să încerce toate crucile. A luat una, apoi alta, a pus-o pe umeri ca să-i încerce greutatea și să afle dacă poate să o poarte, dar nu-i era deloc ușor să aleagă. O cruce era prea mare pentru el, alta prea grea, iar alta, deși nu era nici mare, nici grea, nu era confortabilă: îi tăia umerii cu marginile ei ascuțite. Erau și cruci de aur, dar grele, așa cum este aurul. A încercat aproape toate crucile, dar nu a putut să aleagă, când, deodată, a văzut o cruce simplă, din lemn tare, pe care n-o observase mai înainte printre celelalte. El a ridicat-o, a probat-o și a văzut că

este mai confortabilă decât toate celelalte, deși era destul de grea. El a ridicat-o, a măsurat-o și a pus-o pe umeri. S-a bucurat și a exclamat:

„Doamne, dă-mi voie să iau această cruce!” Și a luat-o. Și ce credeți? Acea era propria lui cruce, pe care o purtase și mai înainte.

TATĂL ȘI FIII

Un tată le-a poruncit fiilor săi să trăiască în înțelegere, ei însă nu l-au ascultat. Atunci a cerut să-i fie adusă o mătură și le-a zis:

– Rupeți-o!

Oricât de mult au încercat, nu au putut să o rupă. Atunci tatăl a desfăcut mătura și le-a poruncit să rupă câte un pai.

Ei au rupt foarte ușor toate paietele, unul câte unul.

Tatăl le-a zis:

– Așa și voi, dacă veți trăi în înțelegere, nimeni nu vă va înfrânge, iar dacă vă veți certa, oricine va putea cu ușurință să vă distrugă.

IZVORUL

Într-o zi călduroasă, trei călători s-au întâlnit lângă un izvor curat. Izvorul țâșnea din pământ la marginea unui drum important. În jurul lui se înălțau copaci și creștea o iarbă deasă. Apa, curată ca lacrima, se aduna într-un mic bazin săpat în piatră, iar de acolo curgea la vale și forma un râuleț sprinten. Călătorii s-au odihnit la umbră și au început să bea apă din izvor. Deasupra izvorului era o piatră și pe ea stătea scris: „Fii asemenea acestui izvor!”. Călătorii au citit cele scrise și au început să se gândească ce înseamnă aceste cuvinte.

– Este un sfat bun, a spus unul dintre călători, după cum se vedea, negustor de meserie. Izvorul curge fără odihnă, zicea el, curge departe, adună în el apa altor izvoare, se face râu mare. La fel și omul: trebuie să muncească neîncetat și atunci va avea succes în toate și se va bucura de mult bine.

Al doilea călător era un om tânăr.

– Nu, a spus el. După mine, cuvântul de pe piatră vrea să ne destăinuie că omul trebuie să-și păzească sufletul său de gânduri și dorințe rele, pentru ca sufletul lui să fie la fel de curat ca apa din acest izvor. Apa aceasta aduce bucurie și putere tuturor acelor care, la fel ca noi, se odihnesc lângă el. Însă dacă acest râuleț, care a călătorit în tot pământul, ar fi avut în el apă tulbure și murdară, la ce-ar fi folosit, cine ar mai fi băut apă din el?

Al treilea călător era un bătrânel. El a zâmbit și a spus:

– Adevărat a grăit tânărul! Izvorul îl adapă oricând pe cel care însetează și ne învață să facem binele oricui, fără să așteptăm răsplată și mulțumiri.

INELUL PREȚIOS

Un tată și-a împărțit avuția celor trei fii ai săi. A oprit pentru el numai un inel.

– Acest inel – a spus el – îl voi da aceluia dintre voi, care va săvârși cea mai bună faptă. Acum plecați la drum,

fiecare unde are trebuință, și întoarceți-vă peste un an, la apusul soarelui. Atunci îmi veți spune cine ce a făcut și eu voi hotărî a cui este răsplata.

Fiii s-au dus în drumul lor și s-au întors la sorocul hotărât. Au venit la tatăl lor și au început să-și povestească isprăvile.

Primul a spus:

– Un om bogat mi-a dat un sac cu aur, fără să fi întocmit vreun act. Când bogatul a murit și aș fi putut să-mi iau eu aurul și nimeni nu ar fi știut. Eu însă am căutat-o pe văduva aceluia și i-am înapoiat banii.

– Ai făcut bine, fiul meu, dar tu ai săvârșit doar o faptă cinstită.

Al doilea a spus:

– Eu am trecut odată pe lângă un lac și am văzut cum a căzut în apă un copil, care se juca pe mal. M-am aruncat mai repede decât fulgerul să-l salvez și l-am scos viu.

– Și pe tine te laud, fiul meu, dar tu ai procedat doar după cum spune porunca Domnului: „Ajutați-vă unul pe altul”.

Al treilea a spus:

– Odată, seara, l-am văzut pe dușmanul meu stând pe marginea prăpastiei. El era singur și dormea. La cea mai mică mișcare, ar fi căzut în prăpastie. Eu l-am salvat, fără să mă gândesc că puteam să devin jertfa lui.

Tatăl a întins mâinile spre el.

– Fiul meu, îmbrățișează-mă, – a spus el – și primește inelul! A sluji dușmanului este binele suprem. A plăti cu bine pentru rău, înseamnă a imita pe Dumnezeu.

APOSTOLUL IOAN ȘI TÂLHARUL

După moartea Mântuitorului Iisus Hristos, ucenicii Lui s-au răspândit pe tot pământul, propovăduind cu fapta și cuvântul învățătura Lui. Ioan, ucenicul iubit al lui Hristos, predica în bogate orașe grecești. Într-un oraș, în timpul predicii, a văzut în mulțime un tânăr. El asculta și nu-și lua ochii de la cel ce vorbea. Apostolul Ioan, după ce a sfârșit predica, l-a chemat la el și au vorbit îndelung. A văzut că tânărul era gata cu toată inima să primească învățătura lui

Hristos, că sufletul lui ardea, însă nu avea o credință puternică. „Acestui tânăr îi trebuie un prieten și un sfătuitor de nădejde, s-a gândit Ioan, altfel se va abate de la drumul cel drept și-i va urma pe oamenii răi”.

Apostolul s-a pregătit să meargă în alte orașe să propovăduiască, dar, înainte de plecare, l-a dus pe tânăr la episcop și i-a spus:

– Eu voi pleca, dar tu ai grijă de el. Întărește-l în credința lui Hristos, păzește-l de tot ceea ce este rău.

Episcopul a făgăduit că va avea grijă de el, l-a luat pe tânăr la el în casă, l-a învățat și l-a botezat. Însă, după ce l-a botezat, episcopul a încetat să se mai preocupe de tânăr, așa ca înainte. „Acum el este deja botezat și prin botez este păzit de tot răul”, gândea episcopul.

Tânărul însă s-a împrietenit cu niște tovarăși răi, a început să se îmbete cu ei și să ducă o viață de desfrâu. Câteodată părea că începe să se pocăiască, dar nu avea suficientă credință și putere să se lepede de viața cea rea. Pentru viața aceea depravată îi trebuiau bani. A

început să-i dobândească prin orice metodă, fără rușine. A plecat din oraș și a devenit tâlhar.

Curând, el s-a făcut cunoscut prin faptele sale și tâlharii l-au numit căpetenie a lor.

Sfântul Ioan s-a întors să propovăduiască în acel oraș, a venit la episcop și l-a întrebat:

– Unde este comoara pe care ți-am lăsat-o spre păstrare?

Episcopul la început nu a înțeles despre ce comoară întreabă apostolul. S-a gândit că Ioan îl întreabă de banii care s-au strâns pentru săraci și bolnavi.

– Nu te întreb de bani, a spus Ioan, ci de sufletul fratelui nostru. Eu ți-am lăsat un tânăr, unde este el?

– El a murit, a răspuns cu amărăciune episcopul.

– Când a murit? De ce fel de moarte a murit? – a întrebat apostolul.

– S-a întunecat sufletul lui și a devenit un tâlhar, un făcător de rele, distrugător de suflete, a răspuns episcopul.

Apostolul nu se aștepta la o veste ca aceasta. S-a amărât până la lacrimi și i-a spus episcopului:

– Vai de el, vai și de noi toți! Nu ai fost un prieten de nădejde și un îndrumător bun, altfel n-ar fi plecat de la tine. Eu îi cunosc sufletul tânăr și arzător. Dar ce ai făcut tu ca să-l salvezi pe el?

Episcopul a tăcut. Ioan le-a spus oamenilor care erau de față:

– Dați-mi repede un cal și arătați-mi drumul spre munți.

Oamenii au încercat să-l facă să se răzgândească:

– Nu te duce! Tâlharii nu lasă pe nimeni să se apropie. Nu există întoarcere. Învățătorule, cruță-te pe tine!

Dar Ioan nu a stat să-i asculte, a luat calul și a plecat. Le-a fost rușine oamenilor să-l lase pe bătrân singur, s-au găsit câțiva oameni gata să-l însoțească.

Au plecat; au intrat în pădure și au început să urce pe munte. Urcușul era abrupt, era greu să mergi. Au mers mult așa. Iată că le-au apărut în față câțiva tâlhari. Oamenii s-au speriat și au fugit

înapoi, însă Ioan a coborât de pe cal și a mers în întâmpinarea tâlharilor. Tâlharii l-au prins. Ei se mirau că apostolul nu se apără și nu cere îndurare.

– Duceți-mă la căpetenia voastră, a spus Ioan. Tâlharii l-au dus pe bătrân în tabăra lor.

Căpetenia, văzând că se întorc tovarășii săi, le-a ieșit în întâmpinare. A privit la omul legat și îndată l-a recunoscut pe Ioan: a pălit, a început să tremure și a luat-o la fugă. Tâlharii, mirați, i-au dat drumul lui Ioan, iar el a început să-l strige pe conducătorul lor:

– Fiul meu, oprește-te și ascultă-mă!

Dar tâlharul nu se uita în urmă, se tot îndepărta și se adâncea în pădure. Tâlharii l-au lăsat pe Ioan, nu l-au mai ținut și nu puteau să înțeleagă cum acest bătrân slab și neînarmat l-a speriat atât de mult pe conducătorul lor. Ioan a plecat după tâlhar. Bătrânul apostol era așa de istovit după drumul lung, că abia mai putea să meargă, iar tâlharul tânăr nu se oprea deloc. Din cauza oboselii, lui Ioan au început să i se înmoaie picioarele. El s-a oprit, și-a adunat puteri-

le și, cu glasul tremurat, a strigat pentru ultima dată după tâlhar:

– Fie-ți milă de mine, fiule! Mai departe nu pot să merg după tine, vino tu la mine. De ce te temi de mine, de ce ai încetat să mai ai încredere în mine? Eu sunt Ioan. Amintește-ți cum mai demult ascultai cu plăcere cuvintele mele!

Tâlharul s-a oprit, s-a întors cu fața spre Ioan și a stat să-l aștepte. Ioan se apropia de el, mișcându-și picioarele cu greutate, iar tâlharul îl aștepta cu capul plecat, privind în pământ. Ioan a ajuns la el, iar tâlharul stătea tot cu capul lăsat în jos. Apostolul, tăcând, i-a pus mâna pe umăr. Atunci tâlharul s-a cutremurat, și-a scăpat armele din mâini și, plângând, l-a îmbrățișat pe învățător, ascunzându-și fața pe pieptul lui.

– Eu am venit după tine, fiul meu, i-a spus Ioan încet. Hai cu mine în oraș la frați.

– Nu merg, a răspuns tâlharul. Lăsa-mă, eu sunt un om pierdut. Eu sunt blestemat și de Dumnezeu și de oameni, n-am unde să merg. Să trăiesc mai departe cum am trăit, nu mai pot. Nu-mi rămâne decât să mor.